

Molntjänster

Spara, dela, skapa

Molnet kallar man de servrar som är tillgängliga för alla att använda från sina uppkopplade enheter. Det finns många tjänster att välja mellan. Är det en väletablerad tjänst, är det mycket säkert på så sätt, att man kan lita på att en upplagd fil inte försvinner, om man inte tar bort den själv. Den slarvas inte bort. Däremot kan man inte vara 100 procent säker på att inte bli hackad, d.v.s. att någon annan kan komma åt innehållet. Känsliga uppgifter bör man inte lägga upp hur som helst.

Spara

När man sparar i molnet innebär det att man får en helt säker kopia som är åtkomlig från vilken dator eller annan uppkopplad enhet som helst, om man bara har sina *inloggningsuppgifter*.

Synkroniserade mappar betyder att jag automatiskt kan nå molntjänsten från mina egna datorer, plattor och mobiler, och de finns på tjänstens server och de enskilda hårddiskarna, när synkronisering skett. Det betyder att de finns på alla dina enheter även off-line (utom mobiler, som bara arbetar mot molnet). **OBS!** Här finns en viss risk som man bör tänka på. Om jag ändrar eller raderar i en synkroniserad mapp och gör ett misstag, finns det ju genast på alla andra ställen också. Det betyder att om jag råkar ut för filkapning, så blir allt i de synkroniserade mapparna låsta också. (Men det finns tack och lov något som kallas Historik i Windows, och motsvarande i åtminstone vissa molntjänster, som kan rädda filerna, men det krävs en hel del arbete).

Min telefon som ingår i Windows 10 sedan våren 2018 är ett mycket smidigt sätt att få allt man har i datorn på mobilen. Det är naturligtvis en molntjänst, I telefonen laddar man ned en app. Android fungerar helt, men iPhone har vissa begränsningar. Det bygger på att allt synkroniseras automatiskt.

Säkerhetskopiera. För back-up skulle det egentligen räcka med en molntjänst, men med synkroniserade mappar blir det katastrof om man råkar ut för kapning och får filerna låsta. Det finns möjlighet att återgå till en tidigare version i vissa tjänster, men jag vågar inte säga vad som gäller just nu. Kontrollera innan du kastar ut din externa hårddisk. Räkna inte synkroniserade mappar som säkra. Ett annat medium eller annan molntjänst eller osynkroniserat på något sätt är alternativ.

Spara foton från mobilen. Genom att använda **Google Foto** kan man lätt få bilderna tillgängliga på datorn och andra enheter. Dessutom är lagringen helt gratis utan begränsning, om man ställer in "Hög kvalitet". Det är inte allra högsta, men för de allra flesta räcker det väl till. För att spara utrymme på mobilen, måste man kolla sina inställningar, så de inte raderas i den här tjänsten, om man tar bort från mobilens minne.

Dela

De första molntjänsterna var framtagna just för att dela filer och mappar med andra. Det är mycket praktiskt om jag vill dela **stora eller många filer** som inte funkar med e-post. På alla stora molntjänster kan man dela en mapp eller dokument, genom att skicka en länk med e-post, till den man vill dela med. Vederbörande behöver inte vara registrerad för tjänsten. Länken leder bara till den mapp eller fil den avser. Inget annat av det som finns syns. Mottagaren kan enkelt ladda ned till den egna datorn.

Man kan också dela dokument, som man **arbetar gemensamt** med, utan att behöva skicka fram och tillbaka med e-post, och det är alltid senaste versionen, som ligger där. Man kan vara flera som delar på en arbetsmapp. Då måste alla som delar vara registrerade i tjänsten och ha den nedladdad i datorn, för att också kunna ladda upp. Man arbetar i en mapp på sin enhet, som är synkroniserad med tjänsten och kan alltså använda vilket program som helst för dokumentet, om bara alla har det på sina egna enheter.

Skapa

På vissa tjänster ligger också program uppe i molnet, så man kan skapa dokument direkt där. Microsofts **OneDrive** innehåller en begränsad version av Microsoft Office gratis. Man kan få den kompletta versionen genom att betala årsvis, och då får man dessutom mycket mer lagringsutrymme. Har man ett kontorsprogram installerat på datorn, kan man även öppna filerna off-line. **Google Dokument** har motsvarande tjänster för textdokument, kalkyl och presentation, **Google Doc**, men den kan bara användas via **Drive** och funkar inte off-line. **iCloud** har ett som fungerar på Mac. Det finns molntjänster, som i första hand är ett program i molnet och möjligheten att även spara där är ett tillägg. Ett exempel är Pixlr, det program för avancerad bildbehandling vi använder på våra kurser. Det finns program i molnet för nästan vad som helst. En del gratis och andra med avgift.

Välj tjänst! Det finns många att välja bland. Här är de populäraste. De är säkra. Priserna varierar lite beroende på valutakursen för tillfället.

- **OneDrive** från Microsoft finns automatiskt i Windows. Man skall vara inloggad med *Microsoft-konto*. På svenska. Det går att ställa in så att allt sparas på OneDrive i stället för i Dokument på hårddisken. Kontorsprogram ingår. 5 GB gratis. 202 kr/år för 50 GB. För 780 kr/år får man 1 TB + M Office för en användare, 1080 för fem. Fungerar på Windows, Mac, Android och iOS (iPhone).
- **Google Drive**. Kräver *Gmail-konto*. Hittas enklast i Chrome. På svenska. Kontorsprogram ingår. 15 GB gratis. 228 kr/år för 100 GB. 1188 för 1 TB. . (Med mappen Foto, som ingår och också är ett bildprogram, kan man spara sina bilder utan att använda det begränsade utrymme om man låter programmet komprimera bilderna lite och använda dem till att göra förslag på användning). Fungerar på Windows, Mac, Android och iOS.
- **Dropbox**. På svenska. 2 GB gratis. 1260 kr/år för 1 TB. Fungerar på Windows, Mac, Android och iOS samt Linux. Smidigt för delning.
- **iCloud** från Apple. På Svenska. Kontorsprogram ingår. 5 GB gratis, 108 kr/år för 50 GB. 1068 för 2 TB. Fungerar på Windows, Mac och iOS.

Dator och telefontillverkarna har ofta egna tjänster med en del gratisutrymme. Tidningar och andra kommersiella företag kan ha subventionerade tjänster, men nackdelen med dem är att om man slutar använda företaget, försvinner det lagrade om man inte sparar det på annat ställe först.

Det går naturligtvis att använda flera olika molntjänster för olika saker och på så vis kan man få ganska mycket lagring utan att betala.